

REDACTIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz u. Nr. 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:

Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:

Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.

Telefon pentru oraș
comitat Nr. 266.

Paresimile.

Suntem în preajma postului sf. patimi. Acest post este cel mai însemnat interval de timp în decursul unui an bisericesc. Este timpul în care fiecare creștin, care este pătruns de credința vie își sufocă patimile și preocupările sale interne de ordin pământean prin o luptă sufletească. O face aceasta pentru ca să poată pătrunde cu mai multă ușurință și înțelegere în atmosfera percepțelor adevăratei vieți creștinești, în splendoarea tainelor împărăției Dzeești. Și e de lipsă să facă pregătirea aceasta pentru că numai sufletul ușurat de molipsăliile lumești se poate desfăta în aroma ce o traspiră idealismul învățăturilor Dzeești.

Un suflet îndopat cu preocupări materialiste nu va putea înțelege nici când alturismul cuvintelor, »când ai de unde să dai, dă celui ce n'are căci voia Domnului o faci cel-ce ți-a dat ție«. Un pizmătareț nici când nu va putea pătrunde în sublimitatea poruncei Dzeești: »Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși«; până ce nu va înăduși el însuși prin luptă internă patima sălășluită în sufletul său.

Așa stăm cu toate slăbiciunile omenеști. Dacă s'ar putea lăpăda sufletul de ele numai pentru un moment, atunci i-s'ar însenina privirea, ar vedea în ce întinăciune decăzută a zăcut până atunci și ar înțelege totodată și rostul frumos al vieții creștinești.

Pentru asta se cere însă o adâncă luptă internă cu sine însuși. În aceasta luptă consistă ființa postului.

Insuși omul Hristos când a văzut că i-se apropie timpul ca să îndure chinurile năprasnice de pe vârful Golgotei, s'a retras în singurătate. Acolo a postit și a meditat, ca să-și capete tărie sufletescă pentru suportarea greutăților ce'l așteptau.

Postul acesta s'a transmis apoi și asupra creștinilor ca un mijloc de mai ușoară înțelegere a învățăturilor Dzeești. Durere însă ființa lui de două ordine și anume trupesc și sufletesc; s'a mărginit numai la ordinul trupesc.

Postesc și astăzi creștinii noștri, dar postesc numai trupește. Să ne întrebăm: câți oare dintre

noi postesc și sufletește? Pentru că acela e creștinul adevărat, acela înțelege ființa postului, care postește și trupește și sufletește; sau postește trupește ca cu atât mai ușor să poată posti sufletește.

Dacă destrămăm viața țaranului nostru dela sate în fibrele ei constitutive, ne isbim și în ce privește postul de aceasta concepție greșită, sau mai bine zis de aceasta unilateralitate neducătoare la scop.

Tot postul țaranului nostru nu'i decât o seacă formalitate de ordin social și o economizare materială în ale bucătăriei.

Incetează jocurile tineretului, veselile și in-fruptarea cu cele de dulce. Dar unde este postul sufletesc? Unde este lupta cea internă de sufocare a patimilor și a slăbiciunilor omenеști?

Aceasta n'o mai găsești, decât poate într'o palidă nuansare la generația încărunită, care în așteptarea ceasului — de care nime nu scapă — și în urma invalidității sale în mijlocul valurilor lumești; se apropie cu inimă caldă către biserică și poruncile ei. Se găsește în obicinuitele mărturisiri, o parte ponderoasă a acestui post.

Și dacă ne-am întreba iarăși: stau mărturisirile acestea la înălțimea lor, atât din partea credincioșilor cât și din partea preoșimii? ajungu-și ele scopul de purificare sufletească pentru care a fost instituite de biserică? sau rămân numai nește formalități vagi de ordin ritual?

Întrebările acestea bine ficșate ne va face să înțelegem, că în împrejurările de astăzi aicea trebuie să translocăm lupta internă recerută pentru post.

În aceste mărturisiri despre cari cu drept cuvânt putem zice, că sunt cheia care deschide preotului ușa la inima poporenilor săi. Mărturisirile ce se obicinuesc în decursul acestui post nu's decât un bogat material pentru zelul pastoral al preotului, un teren prielnic pentru păstoria sufletescă, și pentru înstăpânirea autorității preoșești. Nu se cere decât blândețe și bunăvoință, atunci poporeanul acela vine în urma obicinuinții și-și destramă toate tainele sale sufletești cu încrederea fiască. Și în momentul acesta de încredere un cuvânt cuminte de îndreptare de multe ori poate precumpăni o viață întreagă.

Folosiți-vă preoți cuvântători ai înțelepciunii Dzești de mărturisirele obicinuite în decursul acestui post ca și de mijlocul cel mai puternic pentru îndreptarea credincioșilor. Inaugurați ființa adevărată a postului pe tema: postește trupește, *ca să poți posti și sufletește.*

X.

Viața și faptele mecenatului Nicolae Jiga.

—Discurs comemorativ—

de Gh. Tulbure.

V.

La anul 1860 Nicolae Jiga, în deplină înțelegere cu credincioasa lui soție Ana Cosperda, a luat hotărârea să întemeieze o fundațiune mai mare, cu menirea de a ajuta pe școlarii români de religiunea greco-ortodoxă, cari cercetează liceul sau academia de drepturi din Oradea-mare.

Ideia și hotărârea aceasta și-a întrupat-o în *actul fundațional*, care se începe astfel:

În numele Tatălui și al Fiului și al Sântului Duch, Amin.

„— *Eu Nicolae Jiga, — cetățean neguțător în Oradea mare, carele sum născut din părinți români în satul Szent-Miklós cel român din comitatul Bihor-Medional și sum creștin după credința bisericei dreptcredincioase răsăritene, în imperiul austriac nominată; „greco-neunită“, — și soția mea Anna Kosperda, asemenea din părinți români și creștină bisericei neunite, facem tuturor, la cari se cuvine și anume națiunii române, cunoscut aceea, că eu Nicolae Jiga, — aducându-mi aminte de darul dumnezeesc, după carele eu câteva școli am putut învăța, apoi la neguțătorie a păși și prin binecuvântarea Domnului ceriului și al pământului după osteneala mea mi-am putut agonisi o avere, deși nu multă dar totuși atâtă, încât un fiu al meu și două fete ale mele, ca cetățeni cu purtare bună vor putea dintrânsa fără lipsă vieții, — eu în inima mea am pus legătură înaintea Domnului Dumnezeu, că pentru dumnezeescul acesta dar mare voi face neamului meu — și anume tinerimei române de religia gr. orientală, care va studia la gimnasiu și academia din Urbea-mare — un ajutoriu de vecie și în folosul tinerimei acesteia voi face o fundațiune școlară...“*

Fundațiunea aceasta s'a întemeiat așa, că Jiga a cumpărat dela „strălucitul domn Emeric Tokody de Szent-András“ casa și curtea acestuia,

aflătoare în piața mică (a sf. Ladislau), în colțul stradelor „Kert“ și „Beöthy-Ödön“ (peatunci Magyar utca), cu suma de 18,000 florini.

Pe lângă prețul cumpărării Jiga a mai achitat darea erarială și a mai făcut unele reparaturi indispensabile, astfel, că cu spesele de întabulare cu tot, casa l'a costat suma de 20,000 florini.

Casa aceasta formează deci începutul și temelia fundațiunii „Jigaiene“ — sau „fundațiunea sf. Nicolae“, cum se numește — și în încăperile ei a așăzat Jiga internatul proiectat de dânsul pentru adăpostirea școlarilor români. Și anume, în partea din curte a casei a aranjat câteva odăi (o odă de studiat, alta de dormit, o bucătărie etc.) în cari în anul următor a și primit în cost și cvartir gratuit 5—6 studenți români din Oradea, cari erau mai săraci. Partea de cătră stradă a casei a dat-o în chirie și după câțva timp i-a ridicat un etagiu, pe seama chiriașilor, astfel, că din venitele casei se susținea internatul, ai cărui elevi sporiau din an în an.

Deodată cu alcătuirea actului fundațional Jiga, în înțelegere cu fruntașii bisericii noastre de atunci, a precizat scopul sau menirea fundațiunii, compunându-i și un fel de *statute*, amăsurat dispozițiilor cărora se conduce și administrează fundațiunea până în ziua de astăzi.

„Scopul fundațiunii — așa cum l'a „dețăr murit“ Jiga la § 1 din statutele sale — este creșterea de oameni de omenie și cetățeni cu frica Domnului, creșterea de Români și creștini adevărați, cari să lucre spre binele bisericei greco-orientale și cari să înainteze luminarea poporului român.“

La aceasta §-ul 6 mai adaugă :

„În institutul acesta se vor primi numai studenții, cari vor putea dovedi purtare bună și cari deosebit în cele bisericești, apoi în studiul limbii și literaturii române au meritat laudă“.

Acești doi paragrafi ai statutelor credem, că sunt o probă destul de strălucită despre intențiunea frumoasă, despre adâncă cunoștință de cauza și luminata prevedere, de care a fost călăuzit generosul mecenate Nicolae Jiga la înființarea internatului său aici, la periferiile pământului românesc, unde cultura și mentalitatea românească este atât de espusă înrîuririlor streine.

Actul fundațional și statutele pe urmă s'au înaintat guvernului, care în anul următor 1861 sub Nr. 15850/33609 le-a aprobat, astfel, că în acelaș an internatul s'a și deschis, în felul arătat mai sus. Din anul 1861 până prin anul 1884 internatul „Jigaien“ a fost plasat în casa fundațiunii din „piața mică“ și a existat în condițiuni destul de modeste și primitive. Atunci „se-

natul fundațional¹⁾ a cumpărat și a adoptat pentru internat casa, în care ne găsim de prezent, iar pe o parte a intravilanului ei larg și frumos a ridicat o casă nouă, pentru închiriat. (Casa vecină, de sub Nr. 23).

Astăzi așadar proprietatea fundațiunii lui Jiga constă din 3 case (una în „piața mică,” două în strada „Lukács György), cari cu intravilanele lor represintă un capital de circa 250—300 de mii de coroane.

La anul 1869 Nicole Jiga a pus baza unei alte fundațiuni școlare în Beiuș. Și adecă, a depus suma de 3000 de florini, pe care a pus-o la dispozițiunea comitetului parohial gr. or. deacolo, cu menirea, ca din interesele capitalului acestuia să fie provăzuți cu pâne câțiva studenți săraci de religia gr. or., cari urmează liceul gr. catolic din Beiuș.

În timpul din urmă menițiunea acestei fundațiuni — care astăzi reprezintă o valoare de circa 36 mii coroane — s'a modificat în sensul acela, că interesele capitalului se conferă ca burse (stipendii) câtorva studenți buni deai noștri din Beiuș, cu condițiunea să între, ca elevi solvenți, în internatul nostru diecezan.

Pentru toate aceste stăruințe nobile și fapte frumoase, pentru multele sală vrednicii strălucitoare, cari și le-a câștigat pe terenul vieții publice românești, ca episcop și director de școală, dar mai ales ca creator și întemeietor de așezăminte filantropice și culturale mecenatele Nicolae Jiga a fost apretiat chiar și înaintea tronului și la anul 1865 a fost distins din partea Majestății Sale cu „crucea de aur pentru merite” în rangul de cavalier, împodobindu-și astfel cu strălucirea crucii pieptul, care a sălășluit o inimă atât de nobilă și generoasă²⁾.

Tot prin anii 1862—1863 providențialul arhipăstor al Românilor ortodocși, nemuritorul Andreiu Șaguna auzind despre vrednicile lui Jiga l'a cercetat în persoană la Oradea-mare. Cu prilejul acesta Șaguna a dăruit bisericii noastre din Oradea un baldachin în preț de 1000 florini, iar bisericii de Fechetău i-a comandat un ceas de turn.

Dar soarta nemiloasă nu l'a lăsat pe bunul fundator să se bucure vreme îndelungată de semnele esteriore ale recunoștinții contemporanilor și de roadele ostenelelor sale nepregetate.

La anul 1868 soția sa credincioasă, evlavioasa creștină Ana Cosperda s'a mutat din viața aceasta.

Bătrânul Jiga, rămas singur, a mai trăit doi ani și la 4 Noemvrie 1870 s'au stins și

¹⁾ Comisiunea de 10 membrii instituită prin statute pentru conducerea și manipularea averii fundaționale.

²⁾ Enciclopedia Română t. III. p. 1214.

bătrânețele lui, fiind înmormântat cu pompă mare și însoțit de jalea și durerea tuturor Românilor de bine.

(Va urmă)

Predică ocașională.

de G. F. Preșmereanu.

Biserica lui Hristos stălp
și întărire adevărului.
(Pav. I. Tim. III. 15).

Iubiți ascultători!

Aceste sunt cuvinte pline de adevăr; rostite de apostolul mare al neamurilor, care voesc să ne arate, că singura scăpare dinaintea primejdiilor (vieții) și adevărata mângăere, pentru năcașurile vieții, numai la sânul cald, al sf. biserici, ne e dat să aflăm.

Trebuie să ne pună însă pe gânduri, când vedem; și azi pe mulți uitați de Dumnezeu lăsându-se ispitiți de învățături rătăcite, și lăpădându-se de mângăierile unei vieți adevărate creștinești.

Ba unii în orbirea lor, merg până acolo, că se încumetă, a trage la îndoială învățătura bisericii, cântând a pune în locul adevărilor, predicate de ea, judecata lor mărginită ba chiar și întunecată de patimă și de orbire.

În cuvântarea de față mi-am pus de gând să vă talmăcesc la înțeles, și amăsurat puterilor judecății D-voastră, că ce se cuprinde în zisa apostului, sunt adevăruri de durată vecinică și mântuitoare, și că deci cele ce le învață biserica sunt adevăruri, cari singure, pot fi așezate de temelie, pe care să se poată așeza cu nădejde de trăinicie zidirea palatului fericirii noastre.

Veți vedea, din cele dela vale că numai biserica creștină, ne știe arăta calea adevărată ducătoare la scop, la aflarea bunurilor de preț, și deci și la ținta menirii noastre, atât pe pământ, dar și în viață dincolo de mormânt.

Și care să fie menirea omului pe pământ se vor întreba unii din D-voastră?

Oare trebuie să ne batem capul cu ținte mai îndepărtate, afață de hotarele vieții pământești, care cum știți, ne dă atâtea întrebări de deslegat, și în care aproape în fiecare zi, ne pune în vedere atâtea scopuri pentru ajungerea cărora trebuie să ne încordăm de multe ori toate puterile.

Da iubiților sufletul nostru tinde la o țintă mai înaltă, asupra căreia orice creștin deprins la o viață gânditoare trebuie să-și îndrepte din când în când privirile, căutând căi și mijloace tot mai potrivite pentru a se apropia de ea.

Doară, ce sunt acele dese întrebări, ce și le pune omul, cercând a-și da un răspuns mulțamitor, întrebări despre obârșia noastră ca oameni, despre ființa și rostul suferințelor și peste tot al menirii noastre? dacă nu tot atâtea, dovezi, că scopul vieții noastre, nu trebuie căutat între hotarele acestui fel de trai, pământești, ori cât de bine ar fi răspătite ostenețele și alergările noastre aici pe pământ.

Da iub. toate aceste ostenele, intru a ne folosi de bunătățile vieții, cât mai bine, ca și când cu acestea s'ar pune capăt, nizuințelor noastre nu pot fi semne ale unei vieți creștinești „vrednice de trăit”.

Viața pământească, nu e alta decât o scurtă pregătire spre vecinicie. Suntem în drum spre o țintă anumită spre scopul prefipt de însuși Mânt. în porunca: „Fiți desăvârșiți”.

Tocmai întru esplicarea acestui scop, fiind el o taină, nepătrunsă pe care mintea nu ne-o poate lămurii — cum cred unii — e chemată numai credința aceasta suplinitoare a golului ce-l lasă, știința omească — a ne sta în ajutor — ori cât s'ar trudi unii să ne adeverească; că și îndrumările, ce ni-le dă mintea noastră sunt îndestulitoare, pentru a ne lămurii rostul și toate celelalte taine ale vieții.

Vă veți întreba însă: „Cum mintea, și închipuirea omului, acest făc frumos, care în avântul lui a pătruns toate tainicile ascunsuri ale firii sfredelind munții, pătrunzând adâncul mânilor tăind văzduhul în sbor, prin mașine, ce se întrec cu pasările, care a iscodit mașini minunate cari ne destăinuiesc milioanele de vietăți, ce se sbuciumă, în traiul lor zilnic, într'o picătură de apă, care în agerimea ei a descoperit astfel de unelte prin cari ies la iveală o altă mulțime de lumi mai mărețe și mai număroase decât lumea de ființe de pe pământul nostru, care dispăre ca un punct în nemărginire, această minte să nu fie în stare a ne da o deslegare liniștitoare pentru sufletul nostru sbuciumat de chinurile îndoelii și neșiguranții. Și totuși așa este.

Adânci și și neînțelese sunt tainele tale Doamne! În bunătatea ta te-ai îngrijit ca omul să-și poată înlocui acest gol ce-l lasă în suflet neputința judecării sale, de a cunoaște lucrurile D-zeești, punându-i la îndemână un mijloc pe care folosindu-l omul cu înțelepciune poate să-și restabilească liniștele în sufletul lui sbuciumat de îndoială.

Acest sprijin ni-l dă puterea credinții, ce e născută fiecărui muritor și care prin Is. răscumpărătorul nostru a fost trezită la o nouă viață.

Că în ce scop, ne-a împărțășit grația lui Dz. de ac. dar al credinței, mai de aproape voesc să vă arăt în cele următoare:

Pentru a vă putea încredința mai ușor de adevărul celor ce vă voi înșira aici e de lipsă să vă pregătiți și Dvoastră sufletul, să treziți întrânsul setea de de a se lumina și întări în credință.

Numa rugând pe Dz. să ne facă să simțim graba de a pricepe marea învățătură a evangh. mântuitoare am nădejdea, că vă voi putea încredința de trebuința de a vă potrivi faptele în conglăsuire cu cele prescrise de biserică.

De altcum de foloasele unei vieți pătrunse de credință, cred că nu vă îndoiiți. Dovadă îmi este chiar dragostea ce o arătați lăcașului Dlui înfățișându-vă în număr atât de mareț la sf. slujbă unde puteți gusta clipe de bucurie cerească în apropierea luminei divine, unde aflați alinare și mângăiere suferințelor, ce nu arare ori ne încearcă și unde dăm fuga la vreme de strâmtoare și nevoie căutând întărire în lupta contra valurilor vieții.

Să cere însă dela un bun creștin să se știe în amănunte, care e și măduva așezământului bisericesc, cu cele ce le învață el.

Să vedem dară ce e credința? Ea e aceea virtute așezată de Dz. în sufletul nostru „prin care ne putem esplica lucrurile ce se trec preste judecata noastră, cari cu toată slujba, ce nu-o face învățătura, fie aceea cât de iscusită cu toată grămada de știință agonisită în decursul alor mii de ani, de cercetare, nu și-au putut afla o deslegare mulțamitoare.

Ea e știința cea mai înaltă, care singură ne poate lămurii numai, asupra întrebărilor, celor de preț, cari ne indică rostul vieții și și destinul omului.

Ea fiind aceea limbă ușoară și la înțeles vorbitoare, pe care o pricepe atât învățatul ca și cel mai de rând om, nici pe departe, nu alcătuește o cătușă cum zic unii ce ne ține ferecați în lanțurile neștiinții,

din contră ea e menită a veni în ajutor minții, de câte ori aceasta, voește să treacă hotarele impuse de fire în cercetările sale.

Cu deosebire în treburile (de) religioase, pe lângă puterea minții trebue să-și ocupe locul și credința.

Nu e mai trist, decât să vezi pe câte un ușuratic încrezut în puterile minții lui, cum își înăbușe scânteia dzească a credinții, în inima sa, ba caută a lipsi și pe alții de aceasta comoară.

Nu e lucru mai nehibzuit, decât a te lăpăda, de cel mai puternic sprijin, ce ni s'a dat în cale spre fericire. și a ne pune de-a dreptul împotriva firii noastre în care e sădit boldul de înaintare și desăvârșire.

Dându-ne apoi sama de pricina, de ce unii se pun contra învățaturii bis. zicând că e de prisos ori ce credință. în o putere mai înaltă dzească, ese și mai bine la iveală, în ce hal se află aceștia uitați de Dzeu.

Cum am zis, credința e mijlocul ce ne ajută spre desăvârșire. Și cum, crede ea a ne pregăti aceasta cale?

Așa, că ea ne ajută a ne desbrăca de patimile de rând și trezește simțăminte mai nobile și mai alese în noi simțăminte de care sunt pătrunși numai frații cei buni între olaltă.

Și tocmai fiindcă în aceasta luptă, după o cărticică de viață curată neprihănită, nu arare ori să cere să jertfim din bunurile și tihna vieții noastre în spre binele altora, multora nu le vine la socoteală, o astfel de restrângere a plăcerilor și o prescurtare în bunurile lor.

Dedați la o viață de desfătări trăit numai pt. sine nebătându-și capul cu năcazurile altora, ferește că nu le cade bine sarcinile, ce le impune porunca bis.

„Cuvintele“ la cari Is. ne face băgători de samă: „Cel ce și iubește viața perde-o-va, și cel vrea să vină după mine să-și ia crucea,“ le insullă adevărata groază acestora.

Nu-i mirare, căci, caută fel de fel de pretexte a se scutura, de orice datorințe religioase.

Dar — ce mai e de osândit — ei nu că doar ar avea ceva de observat sau vreo nedumerire, în învățătura bis. nu că doară ar recunoaște neputința de a înțelege norma adevărurilor de credință, din contră, ei dau pe înțelepții, arogându-și dreptul, de a alege după plac, ce le vine lor la socotală.

Ce urăciune, a te lipsi mai bucurosi de binefacerile credinții, decât a-ți înfrâna deșarte plăceri și patimi trupești, cari și dacă ne agonisim câteva clipe de bucurie, se răsbună cu amar în târziu.

Se îngrozesc, de credință, fiindcă ea în locul laudelor lumii nu arareori ne pune în vedere, batjocură celor răi, în locul plăcerilor, ne prescrie înfrânarea de poște.

Da iubților o pedecă de căpetenie pt. credință e viață sensuală viață de plăceri.

Un mare bărbat a și băgat de samă, lupta ce se dă în inima omului, ce se închină, plăcerilor de aceea și zice: „Patimile ne țin departe de credință“ Ele încetul cu încetul să înstăpânesc pe noi, amenințând cu perzare sufletul“.

O tu sfântă umilință, și fericită curățenie, voi sunteți aripele pe care să înaltă credința mea!“

De curățenia inimii, face atârânătoare Isus Hr. „fericirea, petrecerii în fața lui Dzeu, când zice: „Fericiti cei curați la inimă etc.“

Credința este ca o rază de soare în noi „care trezește la viață, însușirile alese ale sufletului. Cine crede acela se încrede. Numai dela omul în care avem încredere, ne putem aștepta la ceva? Pe acesta apoi e firesc ca să-l iubim. Să aruncăm o privire și asupra vieții

noastre de familie. *Ce leață, la olaltă pe mădularele, caselor noastre? dacă nu credința!? Să ne închipuim ce s'ar alege din casele noastre dacă copilul n'ar avea încredere față de tată, dacă bărbatul sau femeia, n'ar avea încredere unul față de altul? Dispărută încredere cu ea să perde nădejdea și deci să șterge și orice urmă de dragoste. Tot așa stă lucrul și în familia mare a societății și a neamului nostru!*

Imi vine în minte cuvintele I. P. S. Metropolitului nostru din care se vede de ce trebuință mare este credința, pentru esistența noastră neam deschilinit, în marea de streiri.

E un mare adevăr în aceste cuvinte prin care se atrage băgarea de seamă, *ca nu cumva flacăra credinții să încete a încălzi și a pătrunde cu căldura sa, toate instituțiile ce le-a fost dat preoților noștrii de peste munți, să le vadă intruchipate, în așa fel, că, și străinii pot să ia pildă, de urmat, și prin cari, numele de Român a pătruns, în toate locurile și țările locuite de popoare luminate.*

Eu cred, că tocmai, și simțului religios credinței, ce a însufletit pe înaintașii noștrii de dincolo se datorește; acele frumoase izbânde în învățatură, și bogăție ce fac ca cu pismă să privească la noi străinii.

Deci; nu rămâne decât, ca și mai departe să păstrăm nestins focul acest sfânt, ce aprinde însufletirea și mândria față de neamul nostru dăruit cu atâtea însușiri frumoase!

Da! „De vom perde credința vom muri zice arhierul nostru păstorul întregii turmei a credincioșilor noștrii și urește cuvinte de aur, rostite cu înțelesul deplin al glasului vremii și deci isvorite din o bogată pățanie, *trebuie să ni-le săpăm adânc în minte și inimă.*

Despre marea chemare a unei vieți religioase, ne încredințăm și mai bine din vorbele unui alt învățat German (Goethe), care zice: *Toa'e vremurile, în cari domnește credința, ori în ce formă, sunt strălucite și aducătoare de roduri pt. urmași și contemporani. Pe când cele în care credința câștigă o învingere sărăcăcioasă, chiar de s'ar mândri cu o strălucire închipuită, ele dispar din mintea urmașilor căci nimănui nu-i vine în minte, să-și bată capul cu cunoasterea sterilității. (sărăcăciunii în duh).*

Cultura lumescă fără de creștinism să sfârșește cu baia de sânge a resminții pecând pentru cultura pătrunsă de credință e rezervată învingerea.

Istoria talurilor vremurilor, a dovedit, că un popor care voește să fie liber trebuie să creadă, iar de nu are să servească altuia.

Tot așa se exprimă un alt bărbat de astă dată din neamul nostru, (Nicef. Iliescu Sprânceană) în cuvinte cari ne privesc deaproape și pe noi: „Afară de religie și bunele moravuri, nu este fericire, nici virtute, nici viață, ci numai ticăloșie, ură, stricăciune, nefericire, moarte!

Nici nu-i mirare dară, că domnesc la noi astfel de stări de destrăbălare morală, căci toate sunt un rezultat al disprețului față de religie, și moralitate, căci ce viață poate fi acolo unde nu se cinstește adevărul, libertatea, dreptatea iubirea, și sinceritatea etc. Aceste se pot afla numai în religie și moralitate, și cu toate acestea, cine ar cuteza să tăgăduiască, că foarte puțin preț punem pe aceste bine poate tăgădui răceala cu care ne purtăm față de lucrurile sfinte, față de biserică, nepăsarea, când e vorba să ne creștem copiii în duh creștinesc și deci lipsa față de interes față de creșterea ce o capătă copiii în școală!?

O neputință și sfânta lumină cerească a credinții tu nici odată nu mi-ai fost mai de lipsă și nici odată mai primejduită ca acum.

În vremile cele vechi, când aderenții inv. lui Hr. creștinii credincioși, erau supuși la toate casnele chinuții în fel de chip, cu cât mai mult sânge curgea, cu atâtea credința se întinde lățindu-se între miloanele de credincioși.

Astăzi măcar, că nu avem să îndurăm astfel de prigoniri, pt. păstrarea credinței, totuși nu putem zice că ne aflăm la adăpost; ba ni-se impune să veghem și mai trezi, căci dușmanii mai primejdioși avem în creșterea cu totul greșită ce se dă tinerimei, mai ales în familie, apoi în marea de patimi, și ispite ale unei vieți ușurate care ca niște cuțite sapă la temelia credinței strămoșești. — De acestea mi-ar plăcea să vă știu ferți iubitorilor.

Mai rămâne iub. să vă mai dau unele îndrumări cu privire la miezul credinței noastre dreptcredincioase arătându-vă, în ce constă esența învățaturii bisericii cu privire la rostul nostru pe pământ, cu privire la obârșia neamului omenesc.

În privința asta ne stă în ajutor numai Biblia unde cetim, că omul își are originea dela Dzeu, cu care a și avut cinstă a petrece împreună pânăce păcatul nu la făcut rătăcitor în lume. Prin Hr. și prin jertfa lui de rescumpărare s'a rupt păretele ac. despărțit dintre Dzeu și om; fiind acesta din nou ridicat la treapta demnității de om; cu chipul și asemănarea lui Dzeu, și dându-i-se menirea de a reprezenta pe Dzeu ca țintă și ideal al desăvârșirii în lumea aceasta.

Cum vedem, după (concepția) planul înțeles pe care se întemează adevă. sf. Scriptură, viața e aici nu se prezintă ea ca ceva încheiat ca un bun pe care folosindu-l, se consumă și din ale cărei bunătăți trebuie să căutăm a ne folosi și a ne înfrupta cât mai bine? ci ca o pregătire pt. dobândirea unui bun mai înalt. Aceasta este numai locul intru a ne câștiga merite pt. a ne învrednici la intrarea în o împărăție a fericirii.

Intru cât ne-am știut folosi de dreptul de cetățeni în acest împ. intru atât ne câștigăm dreptul de intrare în împărăția vecinică. Cu cât mai multe suferințe avem să îndurăm intru a ne plăti de darea cu care datorim lui Dzeu Dz. în ac. viață și intru cât numai ne știm împăcați cu oblauirea acestei împărății așa ca să putem trece cu sufletul liniștit și teferi de ori ce teamă pragul morții, vom avea parte de o stare de îndestulare sufletească, dincolo de mormânt.

Ba mai mult zic. Numai servind unii altora și ertându-ne greșalele unul altuia prin ceea ce mai ușor putem face față năcazurilor vieții și ceea-ce e semnul neînșelător, că împărăția cerului, a luat deja ființă, între noi ne putem face vrednici de cetățenia cerească.

Ce învățatură măreață isvorătoare de îndemnuri alese de mângăere pt. cei lipsiți dară și de fapte bune! Iustăpănită aceasta în mintea și inima noastră așa că acolo să nu poată pătrunde alte vederi rătăcite ușor ne va dicta firește și faptele noastre. Un adevărat creștin nu poate fi decât izvor de binecuvântare pt. omenime. Să ne îndeplinim deci iub. datoria de buni creștini. Ba să întărim și în alți sântămintele religioase sporind astfel numărul celor închinători cu duhul și adevărul. Astfel de sigur vom putea aștepta îndreptarea stărilor de stricăciune în moravuri și deci s'o ridicăm la o treaptă mai înfloritoare atât în cât privește partea economică mat. cât și sufletească (culturală) a neamului nostru împrașiat de soarte.

Să ne întorcem dară, cu inimile pătrunse de dorul de a aduce la ființă împărăția cerească pe pământ cătră Dzeu părintele și purtătorul nostru de grije cu rugăciunea să ne aibă și pe mai departe sub aripa sa ocrotitoare pentru ca luminându-ne pașii să nu orbim în calea neștiinței și să nu ne abatem din calea

sa singură mântuitoare adevărului Dzeesc care și în trecut ne-a păstrat și apărat contra tuturor primejdiilor.

Să-l implorăm a ne lumina cu razele înțelepciunii Dzeesti ferțiți de înțelepciunea cea sumeată a lumii. Astfel înarmați nu ne vom teme în fața mișcării de cucerire din partea străinilor cari vin în cete organizate și ne cuceresc prin biserică și școală dacă nu le vom ținea calea cu aceleași mijloace (Iorgă).

Nu doresc altceva decât să vă văd cât mai des întruniți aici în societatea cea mai curată a lui Dzeu, ascultând cu băgare de samă cele ce aveți să se împliniți spre fericirea voastră și spre propășirea de obște a neamului nostru. Amin!

Problema Educației

După C. A. Laisant

Problema aceasta e foarte importantă, întru cât de soluția ce i-se va da atârână viitorul lumii. Intinderea pe care o prezintă un astfel de subiect e așa de mare în cât nimeni nu-l poate epuiza, ci abia se poate încerca să-l trateze. Scopul celor ce-și propun să trateze această problemă nu este ca să formuleze soluțiuni, ci numai ca să încurajeze pe cât mai mulți să cugete asupra ei. Problema educației se poate enunța astfel:

„Fiind dată o ființă omenească venită de curând în lume, să-i dezvoltăm în armonie toate facultățile sale, și în așa fel ca să o dispunem să dea maximul de activitate în o direcție folositoare ei înșiși și semenilor ei“

Trebue se recunoaștem că în felul cum e pusă chestiunea, e imposibil ca să-i găsim o soluțiune în mod absolut. Însă singurul mod de a se orientă cineva către adevăr este de a procedă și aici în felul cum se face în domeniul științific; ne propunem o țintă ideală, de nerealizat, însă de care putem să ne apropiem fără încetare din ce în ce mai mult. Înlocuind abstracțiile prin realitate, putem vedea că știința ca și cugetarea sunt imperfecte însă ele sunt perfectibile. Prin urmare, în mod absolut, ținta rămâne în afară de atingerea noastră; și cu toate acestea numai prin preocuparea absolutului ne putem conduce în domeniul relativului, care singur ne interesează deocamdată. Trebuie să ne bucurăm gândindu-ne că problema educației va rămâne veșnic pusă, și că ea va merita atenția și sforțările omenești mai mult ca oricare altă problemă.

În condițiile cari rezultă din definiție, se vede că educația se exercită dela nașterea și până la moartea omului. În adevăr, nu e moment ca să nu putem dezvoltă mai complect una din facultățile noastre, cu puțința de a ne mări câmpul de lucru. Însă în cursul normal al existenței omenești putem să considerăm 2 perioade deosebite: prima perioadă se întinde până în momentul când ființa omenească poate fără nici un pericol să fie lăsată fără conducător și acestei perioade i-se aplică *educația propriu zisă*. Cât pentru o adoua perioadă, care începe dela vârstă adultă și se termină cu viața însăș, ea n'are însemnătate mai puțin mare din punct de vedere educativ; însă atunci misiunea de educator ii e încredințată sieși; sub influența mediului înconjurător, a obișnuitelor anterioare, a evenimentelor efectuate în fiecare zi, cineva lucrează conștient sau inconștient asupra propriilor sale facultăți; aceasta se poate numi perioada *auto-educațiunii*. Pentru a întrebuiță dreptele vorbe ale lui Spencer, putem zice că în prima perioadă guvernarea vine din afară; în a doua perioadă ea vine dinlăuntru.

De auto-educațiune nu se poate vorbi și aceasta, nu din pricină că ea ar fi mai puțin importantă ca cealaltă în cece privește rezultatele, cât mai mult din cauza naturii sale chiar; căci ea se abate dela orice regulă generală; și de altfel educația propriu zisă lucrează în cel mai înalt grad asupra auto-educațiunii. Direcțiunea intelectuală, fizică și morală către care omul se îndreaptă este, pentru o mare parte, rezultanta educațiunii primite în copilărie. Chiar cu restricția introdusă și care se pare indispensabilă, chestiunea păstrează totuși o întindere deosebită. Dela mamă și până la profesorii facultăților o legiune de educatori își exercită sforțările lor asupra copilului, așteptând ziua ca el să ajungă propriul său educator. Această acțiune continuă, fără încetare, cum s'a zis în trecut, trebuie să aibă ca scop întreita dezvoltare a ființei umane: *fizică, intelectuală și morală*.

Nu va fi vorba de educația fizică.

În cece privește educația intelectuală, ea trebuie să fie bazată pe știință, singura care formează baza fundamentală a oricărei educațiunii raționale și aceasta din următoarele motive: în primul loc, pentru că numai prin noțiunile științifice se obișnuiește spiritul ca să nu se mulțumească cu închipuiri sau presupuneri, să treacă toate lucrurile prin ciurul rațiunii și să întrebuițeze o metodică riguroasă în judecățile sale; al doilea, pentru că cu toate aparențele și falsele judecăți, aceste noțiuni pot mai ușor să străbată în spiritul copilului și în acelaș timp pot să aibă mai multă atracție asupra lui; în fine, pentru că mulțimea aplicațiunilor actuale ale științei ne obligă ca să primim cel puțin primele elemente ale științei, ca să nu fim expuși să rătăcim în mulțime ca orbii. Însă știința propriu zisă nu constituie educațiunea întreagă. Această trebuie să cuprindă în ansamblul său *studiul naturii și al omului*. Învățământul *geografiei*, care tinde a se orientă din ce în ce mai mult într'o direcție științifică, al *istoriei*, trebuie să țină un loc din cele mai importante în educație; acela al limbilor de care s'au servit și se servesc oamenii nu mai e de neglijat, mai cu seamă raportându-ne la utilitatea practică a limbilor moderne.

E bine a înlătură un echivoc posibil.

S'a înputat adesea persoanelor cari preconizează reforme în inv. clasic și mai cu seamă în învățământul clasic francez, că voesc să anuleze cultura limbilor moarte, a acelor limbi cari nu se mai practică azi și cari nu mai au pentru contemporanii noștri o utilitate directă; au fost acuzați în particular că voesc să supprime studiul limbilor greacă și latină.

Nu e nimic mai neexact. Ar fi absurd în adevăr, de a cugetă că într'o zi omenească n'ar mai cunoaște limbile cari au produs capo-d'operile spiritului uman, după cum nu și-ar mai aduce aminte de idiomele practicate de hordele barbare, cari au existat acum vr'o 30000 ani.

Însă alt lucru este a cultivă cunoștințe speciale ca acestea și altceva a voi să faci din limbele latină și greacă baza fundamentală a învățământului tinerimii unei națiuni.

După cum ar fi irațional de a desființă învățământul acestor limbi moarte, tot așa ar fi să pretinză cineva de a le menține cu orice preț la locul pe care îl ocupă azi.

Este indispensabil unei țări ca să nu neglijeze cultura lucrurilor artistice; și cu toate acestea, a cugetat vr'odată cineva să introducă ca element fundamental al educațiunii, învățământul muzicii, al picturii sau al sculpturii?

Este folositor ca să se poată consulta manuscrisele vechi și elevii școlii de archiviști paleografi

(aceștia pentru a fi primiți în școală trebuie să dea examen de istorie și limba latină) fac mari servicii Franței. Plecând de acolo, s'ar putea susține că trebuie ca în toate școlile din Franța sau ale unei națiuni oarecare, să se învețe această știință particulară care consistă în a descifra manuscrisele vechi, hârtiile vechi, documentele vechi pentru care se cer aptitudini și o pregătire specială?

Limbele latină și greacă fac parte din domeniul acestor cunoștințe utile, interesante, însă cari prin natura lor trebuie să rămână apanagiul unui mic număr, al unei elite.

Depozitarii acestor cunoștințe foarte speciale vor fi însărcinați în învățământul superior, de pildă, de a continua tradiția formând generații de specialiști chemați a le lua locul. Locul limbilor latină și greacă trebuie să fie în învățământul superior.

S'a susținut că cunoștința limbei latină este indispensabilă pentru a cunoaște bine limba franceză, limba română etc. Sunt câțiva ani decând *Alfons Karr*, a răspuns acestui argument prin următorul spirit plin de adevăr: Aceasta e tot așa de rațional ca și cum pentru a-și întări cineva mușchiul *biceps*, trebuie ca în toată tinerețea să poarte pe vârful nasului un scaun în echilibru.

Sunt numeroase fapte cari protestează contra acestei teze arătându-i netemeinicia; ar fi ușor de a citi numeroși scriitori, oameni de stat, oratori, cari în copilăria lor n'a primit nici cea mai mică noțiune de limba greacă sau latină și cari cu toate acestea au excelat în ceea ce privește scrierea și vorbirea limbei lor; din contră sunt legiuni de aceia cari, după ce au maltrat limbele greacă și latină, scriu limba franceză într'un chip de plâns.

S'a vorbit și de istorie; puține cuvinte vor fi de ajuns ca să arete cum se învață istoria făcând aluzie la primul învățământ, la acela care din punct de vedere pedagogic cere cele mai multe reforme.

Se poate zice astăzi, fără a exagera nimic, că istoria așa cum e prezentată în general în domeniul clasic, este o enumerare de date, o cronologie desgustătoare, care vatămă memoria; este în acelaș timp o expoziție de toate viciile și crimele. Nu e nimeni sigur de exactitatea multor fapte la cari se alipesc date precise; se concentrează atenția asupra unui număr oarecare de indivizi cu o aparență providențială, din ale căror fapte se aleg tocmai cele mai respingătoare, din acest fel de fapte se face substanța inv. istoriei. Acestea nu sunt decât războaie, masacre, câteodată înșelătorii diplomatice; persecuțiile, chinurile, asasinatele împodobesc povestirea și-i înalță interesul.

Se poate deci afirma că, din punct de vedere moral, acesta este cel mai de plâns și cel mai nenorocit învățământ, căci el glorifică violența față de slăbiciune, minciuna față de adevăr.

Cât pentru evoluția raselor umane și a națiunilor, cât pentru circumstanțele de cari au atârnat transformarea unui popor care a scăpat încet, încet de mizeriile primitive nici vorbă nu poate fi.

Dacă s'ar pune aceste fapte în legătură cu chintezența filozofiei din istorie cu care Michelet și Quinet și alții au tras primele linii; dacă prin metoda întrebuintă de Bugustin Thierry, s'ar încercă să se dea acestui studiu un caracter anecdotic, atrăgător făcând pe tăcute selecție înțeleaptă din faptele pe cari le trecem prin fața copilului, am ajunge fără îndoială, ca să operăm în această ramură a învățământului o transformare fundamentală.

În toate acestea materii, sunt aplicabile aceleași principii generale. Nu e vorba, să dai copilului o gră-

madă confuză de cunoștințe fără legătură, ci de a face o selecție ținând socoteală de elementele cele mai fundamentale, proporționând întinderea învățământului cu vârsta și facultățile fiecărui copil și desvoltând în mod gradat câmpul intelectual al cunoștințelor ce i-se dă. *Lucrul principal e a ști bine*, nu de a ști mult; a înțelege un număr mic de idei fundamentale, la cari se vor alipi succesiv altele, acestea este singura preparare rațională a unei instrucții complete. De altfel inițierea intelectuală în diversele ramuri enunțate mai sus trebuie să fie condusă paralel.

În cea ce privesc mijloacele de cari trebuie să ne servim pentru ajungerea acestui scop, ele consistă în a prezentă copilului cunoștințele în mod atractiv deșteptându-i curiozitatea, fiind prudenți cu desăvârșire în tot ce se atinge de exercitarea m moriei și mai cu seamă să facem un studiu neîncetat și fără pregret al micului creier care nu este încredințat.

Partea intelectuală se va legă strâns de partea morală a educațiunii; făcând apel la judecata copilului, îl vom învăța să judece; arătându-ne buni și drepti față de el, îl vom învăța dreptatea și bunătatea ai căror germeni îi poartă copilul în el și nu așteaptă de cât să se desvoalte.

Calamitatea, pe care trebuie s'o înlăturăm, adevărata boală intelectuală, este dogma (regula); acest cuvânt nefiind luat cu accepția mărginită pe care o are în religie, ci cu un înțeles cu mult mai general. Sunt dogme în istorie, în aritmetică, tot așa de bine ca și în catechisme.

De sigur, a povesti unui copil că Iosua a oprit soarele, că Mohamet a făcut nu știu ce accesiunea fantastică, sau a-i înșira ca adevăruri autentice *incarnațiunile* (acțiune prin care cineva unește natura sa dumnezeiască cu natura sa omenească) lui *Vișnu* (zeu indian), asta înseamnă a săvârși un atentat asupra creierului copilului a face o operație de *abrutizare* nu de *educație*; însă nu este cineva mai puțin vinovat când îl silește pe copil să învețe pe din afară definiția înmulțirii, definiție neînțeleasă pentru el, când îl pune să reciteze din memorie lista suprefecturilor sau tabla lui Pytagora, sau să repete că Ludovic al XIV, trebuie să fie admirat pentru că a fost un „mare rege“, și să se ploconească foarte tare înaintea Romei, pentru că Romanii erau „o mare națiune“.

Când e vorba fie de istorie, fie de știință ori literatură, nu e numai decât trebuință ca să impunem ceva spiritului elevului ci e nevoie ca să-l conducem pe căi atractive, să ghicească el singur adevărul. În acelaș timp trebuie să-i desvoltăm *voința*, care înfățișează cea mai prețioasă și cea mai rară dintre toate calitățile trebuitoare unui om în viață; căci și voința ca și toate celelalte facultăți are nevoie de educație.

Să facem o mică abatere și să lăsăm să vorbească un scriitor sincer cu un talent adevărat, citând textual câteva pasagii printr'un articol publicat în „*Revue Bleue*“ sub titlul: „*Emanciparea copilului*“ (C. A. Laisant, nu împărtășește în totul ideile autorului).

Ideia autorului care semnează M. Daubresse și despre care se zice că e o femeie, este următoarea:

Considerând lumea actuală, se constată că în celula familială, în organizația familiei s'a făcut o transformare adâncă. Părțile competente ale agregatului familial par că trebuiesc dispuse în alt mod; oarecare dintre ele tind să devină predominantă, să rupă unitatea primitivă și să dea un rezultat diferit de cel cunoscut, și care a fost acceptat până acum.

(Va urma)

G. V. Constantinescu
profesor—Călărași

Rev. A. F. *Învățătorilor din România.*

Cronică bibliografică.

A apărut revista literară, artistică și politică „*Luceafărul*” Nr. 5, 1912 cu următorul cuprins bogat și variat: Redacția, Păcate naționale: Atentatul deputatului Dr. Al. Vaida-Voevod împotriva poetului Oct. Goga. St. O. Iosif, Cântec de primăvară (poezie). Alice Călugăru, Cântec străin (poezie). Al. Cazaban, Un moft. Othmar, Pace (poezie). Dr. I. Lupaș, Ioan cav. de Pușcariu. Maria Cunțan, Cântec (poezie). I. Agârbiceanu, Povestea unei vieți (roman). Maria Florescu, Dor (poezie). Cincinat Pavelescu, Epigrame. Dări de seamă: Il. Chendi, Caton Theodorian: La masa calicului. Cronici: Adrian Corbul: De vorbă cu Anatole France. Insemnări: Incidentul Vaida-Goga. Bustul lui Ioan Maiorescu. Entusiasm și critică. Lemaitre despre Chateaubriand. Dela concertele simfonice. Centenarul lui G. Barițiu. Epigramele lui Cincinat. Bibl. Ilustrațiuni: I. Iordănescu: Bustul lui I. Maiorescu, Anatole France (desen).

Concurs.

Pentru îndeplinirea parohiei vacante de **cl. II. Rieni-Sudrij** se escrie concurs cu termen de alegere **30 zile** dela prima publicare pe lângă următoarele emolumente:

I. Rieni: 1. Uzufructul alor 14.5 holde cat. pământ arător. 2. Stolele uzitate. II. Sudrij: 1. Uzufructul unei (1) holde cat. pământ arător; 2. Dela fiecare număr de casă (azi 65) jumătate măsură cucruz sfărmat; 3. Uzufructul cimiterului, 4. Stolele uzitate. Congrua conform evaluării.

Doritorii de a ocupa această parohie sunt poftiți a-și înainta recursul instruit conform regulamentelor în vigoare și adresate comitetului parohial din Rieni-Sudrij, P. O. D. Adrian P. Deseanu protoprezbiter în Vașcău, și în termen regulamentar vor avea a se prezenta în sf. biserică de acolo pentru a-și arăta dexteritatea în cântare tipic și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *A. P. Deseanu* protoprezbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala confesional română din **Jadani** (Mezőszádány) cu aprobarea Ven. Consistor Nr. 538/1912 se escrie concurs cu termen de **15 zile** dela prima publicare în organul diecezan „*Biserica și Școala*”

Emolumentele anuale sunt: 1. salar fundamental 1000 coroane și cvincvenalele prescrise de lege; 2. cortel liber constătător din 2 chilii, cuină, grajd, și 2 grădini în 800□; 3. pentru conducerea școalei de adulți din cassa comunei politice 100 coroane; 4. pentru înființarea și conducerea corului bisericesc 100 coroane; 5. pentru conferințe 20 coroane iar pentru scripturistică 10 cor.; 6. dela înmormântări unde va fi poftit 2 coroane. Pentru ținerea în carătenie a cor-

telului învățătoresc precum și a salei de învățământ și pentru încălzirea acesteia să îngrijește comuna bisericească. Alesul învățător e obligat să provadă strana dreaptă și să instrueze elevii în răspunsurile liturgice având să-i conducă regulat la serviciul divin.

Reflectanții au să-și aștearnă în termen legal concursurile ajustate cu documentele prescrise la P. On. oficiu protoprezbiteral în Timișoara (Temesvár-Gyárvaros) și să se prezinte în vre-o Duminecă ori sărbătoare în s. biserică spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Dat din ședința com. parohial ținută în Jadani la 30 ianuarie (12 febr.) 1912.

Comitetul parohial.

Cu consenzul pprezb.: *Dr. Traian Puticiu* insp. de șc.

—□—

1—2

Pentru vacantul post de învățător dela școala gr. or. rom. din **Vizma**, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de **30 zile** în „*Biserica și Școala*”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. În bani gata 1000 cor.
2. Pentru conferințe 20 cor.
3. Pentru scripturistică 10 cor.
4. Dela înmormântări, unde va fi poftit 40 fil.

de o înmormântare.

5. Locuință în natură, cu intravilan lângă ea.

Pentru lemne de încălzit sala de învățământ se îngrijește comuna.

Reflectanții la acest post sunt poftiți a-și așterne petițiile lor, în termenul concursual, instruite în regulă, oficiului parohial din Vizma, pe calea oficiului protopopesc din Belinț (Belenceze, Temes-megye) și a se prezenta într'o Duminecă sau într'o sărbătoare în s. biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Oficiul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sârb* protoprezbiter.

—□—

2—3

Licitațiune minuendă

Pentru acoperirea sf. Biserici gr. or. din com. **Sintea** protopresb. Chișineu, conform planului și preliminarului de spese aprobat de Ven. Cons. sub Nr. 6936/911 se publică licitațiune minuendă pe lângă următoarele condițiuni:

1. Licitațiunea se va ținea în 19 februarie st. v. a. c. la orele 2 după amiaz în școala gr. or. din loc.
2. Prețul exclamării 1248 cor. 75 fil.
3. Licitanții au se depună 10% din prețul exclamării ca vadiu.
4. Preliminarul de spese și condițiunile de licitație se pot vedea la oficiul paroh. gr. or. din loc.
5. Licitanții nu-și pot forma drept la diurne și spese de călătorie pentru participare.

Comuna bis. își rezervă dreptul a da în întreprindere aceluia măestru în care va avea mai multă încredere.

Sintea, la 28 ianuarie 1912.

Demetriu Mihut
paroh preș. com. par.

—□—

1—2